

Uredništvo in uprava:
Strossmajerjev trg 1 / Tel. št. 73

Leto XXIV Št. 26.
Kranj, 29. junija 1940.

Izhaja vsako soboto
Naročnina: celoletno din 40,
polletno din 20, četrletno din 10

VIDOVO

V analih južnoslovanske povestnice najdemo le malo dogodkov, ki bi bili tako pomembni in tako dalekosežni, pa tudi tako usodni, kot je bil tisti Vidov dan, ko je bil narodni razvoj in z njim združena sila, politična moč in svoboda južnih Slovanov zatrta za pol tisočletja in se je že zdelo, da ni več nobenega izhoda, nobene poti k rešitvi iz okovov suženjstva. Kdo ve, ali bi turška sila mogla zagospodovati vsej jugovzhodni Evropi, če bi bil na Kosovem polju strt in uničen njen naleb, njena borbenost. Cisto drugačna bi bila usoda južnoslovanskih narodov in držav, drugačen bi bil njihov kulturni razvoj, drugače bi se pisala in oblikovala zgodovina Balkana, če bi ne bilo poraza na Kosovem polju.

Potem ko je klonil turškemu navalu Bizanc, so bile uničene vse južnoslovanske države in kneževine ena za drugo, razdrobilo se je mogočno Dušanovo carstvo, ki je obsegalo skoro pol Balkana. Srbi in Bolgari so prišli pod kruti turški jarem, Hrvatje pod madžarski, Slovenci pa pod nemški vpliv in gospodstvo. Teško bi se tedaj našel optimist, ki bi veroval, da bo po tolikih stoletjih, po tolikih borbah še kdaj zasijala svoboda južnim Slovanom.

Narod pa je vzdržal in se ni dal podjarmiti tuju, odpadali so sicer drobci, toda jedro je ostalo zdravo, neokrnjeno in je hranilo v sebi seme za poznejša pokolenja, ki so nadaljevala s tradicijo prednikov. Vera v svobodo, vera v vstajenje, vera v novo življenje je prehajala iz roda v rod, dokler ni nastopil tisti rod, ki je ponesel plamenico vstajanja in zmage med zatirane brate in pregnal stoletnega sovraga in tuja z rodne zemlje.

Koliko trpljenja je bilo prestanega, koliko krvi prelite, da je napačil tisti svetli, sončni dan, ko je bilo v balkanski vojni maščevano Kosovo, kraj srbskega poraza in izdajstva. Še enkrat so vstale pošastne sence Golgote nad srbskim narodom in južnimi Slovanom; v veliki svetovni vojni, toda osvobodilna misel Kosovega se ni dala več zatreti, vstala je iz ruševin in vojnih grozot, iz krvi in kosti padlih junakov k novemu, še silnejšemu zaletu, k osvoboditvi vseh južnih Slovanov.

Tisti Vidov dan, ki je kril v sebi poraz in sramoto, je zopet odgnal sončni dan, pregnal temo robstva in trpljenja in odprl vrata v lepši razvoj in napredek južnoslovanskih narodov.

Zato ni čudno, če bralec Srbom pomenja Vidov dan inkarnacijo ideje o svobodi in o lastni državi, če jih spominja velikega poraza na Kosovem, pa jim je obenem še večji pomnik zmage, slave in časti. Kosovo na Vidov dan ni prineslo samo poraza Srbom, ampak vsem južnim Slovanom, zato tudi danes ni Vidovo samo srbski, ampak naš skupni praznik, ki nas živo spominja, koliko žrtev, koliko borb je treba prestopiti ter prenesti ter pretrpeti, če se hoče doseči svoboda naroda in države. Spominja nas teh žrtev, obenem pa nam kliče, naj budno pazimo nad svojo priborjeno svobodo, nad svojo lepo, svobodno lastno državo, da ne bodo te žrtve zastoj.

Dukler je narod tako močan in silen v svoji veri, po svobodi, da mu niti pol tisočletja trpljenja in robstva ni moglo uničiti duševnih in fizičnih sil, ki so bile potrebne v bojih in borbah za to svobodo, se nam ni treba bati za njegovo bodočnost in usodo. Narod, ki je pripravljen boriti se in ki zna doprinašati žrtve, ne bo izumrl. Treba pa je biti budno na straži, da teh sil ne izpodjedajo materializem, da jih ne izpodjedajo ideje, ki so nevarne in pogubonose bolj kot zunanji sovražnik, ki omajajo državljijsko zavest in domoljublje, ki državo razkrajajo kot kužne klice v njeni notranjosti, nevidno, na skrivaj, ki slabijo napadalno in obrambno silo naroda in države.

Vidovo letos praznujemo v dokaj spremenjenih okoliščinah. V Evropi je vzljajtel vojni požar, največji, kar jih pomni zgodovina. V svoj vrtnec je potegnil že skoro polovico ev-

Modernizacija cest Kranj-Kokrica-Brdo in Kokrica-Naklo

V našem listu smo že parkrat omenili, da bosta letos modernizirani cesti, Kranj—Kokrica—Brdo in Kranj—Britof. Cestna dela so bila že tudi oddana na licitacijah in se je z delom že pričelo. Ker pa je zveza Kranj—Kokrica—Brdo in pa odcep proti Naklu važnejša, so delo na cesti proti Britofu ustavili, zato pa tembolj pospešili delo proti Kokrici in Naklu. Medtem ko je cestna dela proti Britofu izlicitirala tvrdka "Slograd", pa izvršuje vsa dela proti Kokrici, Brdu in Naklu banovina sama v svoji režiji. Z delom so pričeli pred kakim mesecem in so delali tudi za časa štrajka, ker je banovina sama prostovoljno zvišala plače delavcem.

V Kranju so cesto med Sokolskim telovadiščem in Gucklerjevimi vrtom nekoliko razširili ter so morali obe ograji nekoliko umakniti. Tudi v nadaljnjem so cesto mestoma za malenkost razširili in napravili nekaj malih korektur. Ob cesti proti Kokrici so na obeh straneh napravili več ponikalnikov za odtok deževnice. Na velikem hribu pred Kokrico so cesto poglobili, tako da je pred Cigličevo hišo sedaj strmina prav neznačajna in cesta radi tega bolj pregledna.

Skozi Kokrico je cesta ohranila staro smer, od Kopačeve gostilne naprej pa je napravljena znatna korektura, katera je bila že davno nameravana. Takoj pri transformatorju koncec vasi se nova trasa odcepi od stare ceste, ki je v ovinku vodila mimo Znamenjske in pelje naravnost po polju v dolžini 700 m ter v nadaljnjem delu preseka staro cesto in se ji priključi nekoliko pred Brdom. Radi te korekture je bilo treba presekat več njiv, vendar se je v pogledu odškodninskih zahtevkov vse uredilo v obojestransko zadovoljstvo.

Na odcepu Kokrica—Naklo se cesta ves čas drži stare smeri, znižan pa je klanec na Pivki, kjer se banovinska cesta proti Kokrici odcepi od državne ceste. Ta klanec je bil tudi zelo nepregleden, ker je velik ovinek.

Cestišče bo v glavnem ohranilo sedanjo širino, ter bo utrjeno spodaj z rečnim gramozom, zgoraj pa s porfirnim. Najprej mestišče zorjejo, da ga lahko nivelirajo, potem nasujejo rečni gramoz in dobro zvaljajo, na tega pa porfirni drobnejši gramoz in zopet povaljajo. Cesta Kranj—Kokrica—Brdo bo asfaltirana, odcep v Naklo pa sprameksiran. Ravno tako bo sprameksirana tudi cesta proti Britofu.

Ker so sedaj najbolj mudi za dovršitev odcepa Kokrica—Naklo, tam delajo s polno paro in imajo tudi tri valjarje. Cestišče je sedaj utrjeno do križišča ceste Kranj—Golnik, medtem ko bodo rečni gramoz povaljali ta teden približno do konjača. Zato je cesta za ves promet zaprta. Delo bo dovršeno v teku enega mesca. Prav tako je pripravljeno za asfaltiranje cestišče iz Kranja do Kokrice in tudi naprej že deloma.

Tudi z delom na Jezerski cesti so pred kakim mesecem začeli Razoralci so cesto že vse do streda Primskovega, povaljali pa do kokriškega mostu. Sedaj tukaj delo počiva ker morajo biti prej dovršene ostale ceste. Pri tej cesti bo do Gorjančeve gostilne kranjska občina napravila hodnike in kanalizacijo.

Ko bosta na ta način do jeseni urejeni obe cesti, ki iz Kokrice in Britofa vodita v Kranj in ki bo urejen še Jelenov klanec, bodo napravljeni res lepi dohodi v mesto in bo treba počasi skrbeti, da bodo še mestne ulice asfaltirane.

Vsem kmečkim ljudem

Pod tem naslovom je nedavno Glavni odbor Kmečke zveze in Ljubljani izdal letak, katerega so krajevne organizacije razdelile med ljudi. V uvodu navaja letak žrtve, katere terja današnji čas od kmečkega ljudstva, ta položaj pa izrabljajo razni hujški, ki hoteli ljudi spraviti v slabo razpoloženje. Kmečka zveza, predstavnica slovenskega kmečkega ljudstva je vse to ugotovila po svojih zastopnikih, zato daje vsem kmečkim ljudem navodila s prošnjo, da jih dosledno upoštevajo.

Glavna načela teh navodil se glase:
- Varuj zemljo! Ne prodajate je, temveč skrbno jo obdelujete!

Ne držite denarja doma! Ne zapravljajte ga po nepotrebnem, Uporabite za izboljšanje svoje kmetije.

Varujte z življenjskimi potrebščinami! Skrbite, da boste kar najbolj preskrbljeni z lastnimi pridelki.

Ne nasedajte priepretavanjem agentov! Verujte tistim časopisom, ki so kmečkemu stanu naklonjeni in ki točno poročajo.

Zaupajte samo ljudem, ki jih poznate in ki so zaupanja vredni. One, ki ljudstvo vznemirjajo, naznanite oblastem.

Zaupajte svoji stanovski organizaciji, ki vestno skrbi za Vaše koristi!

ropskih držav in kljub trenutnemu premirju na frontah ne vemo, ali ne bo morda terjal novih žrtev. Koliko človeških življenj je bilo žrtvovanih, koliko domov, mest in naselij uničenih, porušenih, koliko družin in prebivalcev pregnanih izpod lastnega krova, koliko je materialne škode in kulturnih dobrin uničenih, koliko ljudi je vojna onesrečila in pognala po svetu milijone beguncev, otrok, žena in starčkov, koliko sirot je izgubilo očete.

Premirje podpisano med Nemčijo in Francijo 25. junija pomenja francosko Kosovo, ko je bila armada poražena in država vržena v veliko stisko. Ob tej narodni nesreči slišimo danes v Franciji mnogo glasov, ki pravijo, da je treba vzdržati vero v moč naroda, da je treba zbrati vse sile k novemu dvigu naroda in države. Če je francoski narod v jedru zdrav in odporen, če hrani v sebi še kaj moralnih sil in vrednot, se mu bo ponoven dvig tudi posrečil, kajti več kot obsežnost in vse bogastvo imperija so vredne te moralne sile in državljijske kreposti. Na lastno notranjo moč in energijo naj se francoski narod opre, ne pa na varljive in dvomljive politične in

diplomatske sredstva, ki so čisto problematična in potegnejo v vrtnec povzročitelja samega.

Iz najnovejše zgodovine pa poznamo še drugo Kosovo. Enajsti november l. 1918 dan premirja med zmagovalci Francozi in premaganimi Nemci je bil za slednje tudi "dies ater", novodobno Kosovo, ko so morali podpisati pogoje, kot jih je diktiral zmagovalec. S

Naš Kosovo, ki nam vsako leto na Vidov dan tako prepričevalno in budno kliče iz zgodovine, naj bomo edini, složni, pripravljeni na žrtve in boje za svobodo, nam poleg zgledov drugih narodov glasno govori, da le narod, ki je ohranil vero v sebe, vero v zmago in vstajenje, ohrani svojo neodvisnost in svobodo, katero si, če treba tudi pribori — in da le tak narod sme zreti pogumno v bodočnost, v vse viharje in boje, ki je zmožen premagati in zatreti lastne slabosti, napake in zapreke.

. Pomagajte drug drugemu, da boste bre-mena lažje prenašali.

Ohranite mirno kri! V težavah najbolje uspe tisti, ki vse hladnokrvno in trezno presoja. Ta navodila zaključuje poziv: Kmetje zavedajte se: Čim težji so časi, tem večji postaja pomen našega stanu!

Lahko rečemo, da so to zlata navodila za naše ljudi po deželi, kateri naj se jih resnočno in z vsem zaupanjem oprimejo in drže. Časi so res danes tako težki, da marsikdo ne ve izhoda in tako se rado dogaja, da ljudje rajne verjamejo vsem mogočim lažnjivcem in hujšakem, kot pa pametnim, treznim ljudem. Odtod izhaja potem tista panika in zmedenost, ker ljudje ne ločijo več resnice od laži. V takih časih je treba še več delati kot sicer pa še manj govoriti kot doslej. Zlasti pa je važno, da se zaupa le tistim ljudem, ki so zaupanja vredni.

Zato smo prepričani, da bodo ta navodila Kmečke zveze namenjena kmečkemu stanu, imela vzgojen pomen in bodo doprinesla svoj delež k normaliziranju sedanjih razmer.

† Matija Malešič

Vso slovensko javnost je v torek pretresla težka novica, da je v Škofji Loki nenadoma umrl zadet od kapi okrajni načelnik g. Matija Malešič. Zjutraj je še prišel v urad, pa ga je kmalu po prihodu obiskala smrt. Vsaka zdravniška pomoč je bila brezuspešna.

Po rodu je bil pokojni načelnik Belokranjca, rodil so je l. 1891 v Črnomlju. G. nazivajo je študiral v Novem mestu, pravne študije pa je dovršil v Zagrebu. Svetovno vojno je preživel v strelskih jarkih, iz katerih je napisal za razne slovenske liste mnogo svojih doživljajev in je ravno sedaj dokončeval povest iz tistih časov pod naslovom: "Sto strašnih žrel". Služboval je kot konceptni praktikant v Slovenjem gradu, potem je bil premeščen k civilnemu komisariatu v Mursko Soboto, potem je deloval v svojem domačem kraju v Metliki, nato pa pri velikem županstvu v Mariboru. Po ponovnem službovanju v Črnomlju ga je JNS režim pregnal kot vnetega in zavednega Slovenca in katoličana v Banjaluko, kjer je ostal več let. Krivična prestavitelj in pa tamkajšnje razmere, vse to je vedrega moža strlo duševno in telesno. In to je tudi vzrok njegove mnogo prežgodnje smrti. Po padcu JNS režima je postavljen za okrajnega načelnika v Konjicah, l. 1937 v Logatcu, lani oktobra mesca pa je prišel v nedavno ustanovljeni okraj v Škofji Loki.

Na novem službenem mestu se je pokojni glavar hitro življal v službene in družabne razmere, priljubil se je pri meščanih kot pri svojem podrejenem uradništvu. Žal, da je bilo njegovo službovanje v tem prelepem letoviskem kraju tako naglo končano.

Pokojni Matija Malešič pa je znan tudi kot pisatelj. Že kot dijak se je literarno udejstvoval, potem je dopisoval s fronte svoje doživljaje, po vojni pa se je povsem posvetil piscateljevanju in je bil marljiv ter plodovit. Čitatelji "Mladike" se gotovo spominjajo njegovih povesti "Živa voda", "Kruh" itd. Za časa službovanja v Murski Soboti nam je podal naše Prekmurje tako pristno, globoko, doživeti v vsej njegovi prostosti in posebnosti, tako lepo je očrtal borbo prekmurskega ljudstva za kosček kruha. Svoja dela je objavljajal v reviji "Dom in svet" in je pred kratkim prejel prvo nagrado te revije za svoje delo. Tudi za Mohorjevo družbo je pisal.

Tako vestransko je bilo delo tega plemenitega sina Bele Krajine, ki sedaj počiva v gorenjski zemlji ob vnožju Ljubnika in drugih vrhov. Zato se nam je zdelo primerno, da temu možu, ki je služil vsemu slovenskemu narodu s svojo ljubeznijo in z žrtvami, radi katerih je danes v prezgodnjem grobu, postavi skromen spomenik tudi v našem gorenjskem glasilu. Njegovi globoko užalosteni so-progi, s katero žaluje za očetom tudi četrvero otrok, pa naše iskreno sožalje.

Birmovanje škofa Alojzija Wolfa po Gorenjskem v letih 1825-1857

Po zapiskih župnika Blaža Blaznika iz Nakla

Zgoraj imenovani škof A. A. Wolf je bil rojen v Idriji 14. junija 1782. Ko je končal bogoslovne študije v Ljubljani, je postal radi nezadostne kanonične starosti tajnik (scriptor) v škofijski pisarni. V taština je bil posvečen 15. decembra 1804 ter ostal za vedno kot tajnik, obenem pa kaplan pri stolnici in nemški pridigar. Proti kopcu l. 1806 je bil na lastno prošnjo — mož po svoji osebnosti in značaju odličan — premeščen za beneficiata Liechtenburnovega v Idrijo. Proti koncu l. 1805 ali v začetku l. 1806 so ga iz Idrije poklicali nazaj v Ljubljano in nastavili za ravnatelja škofijske pisarne. Kot tak je nekaj časa nadomeščal tudi profesorska filozofije, potem namreč, ko se je izselil učeni profesor Francišek Wilde in je Kranjsko prišlo pod oblast Francozov. Koncem leta 1814 je dobil Lambergov kanonikat ter je obenem postal vrhovni nadzornik škofijskih šol. Leta 1816 je bil povzidan k vladi v Trst kot vladni tajnik. Po odhodu p. t. škofa Avguščina Gruberja v Solno grad, ga je cesar imenoval za ljubljanskega škofa dne 27. februarja 1824. Rim ga je potrdil 12. julija, 3. oktobra je bil v Gorici posvečen in dne 31. oktobra 1824 to je 21. nedeljo po Binkošnih je bil slovesno vmeščen na škofovsko stolico za časa deželnega glavarja Jožefa Kamila barona de Schmidburg. In isti cesar Franc I., ki ga je imenoval za škofa, ga je dne 12. januarja 1826 proglasil za kneza in sicer ne za kneza rimskega, ampak avstrijskega cesarstva.

Blaž Blaznik je bil rojen 27. jan. 1786 v Selcih. Župnik v Naklem je bil v letih 1826-1862. Ko je bil kranjski dekan Avguštin Sluga opešal, je postal Blaznik namestni dekan (prodekan) in šolski nadzornik v kranjski dekaniji. Ti službi je izvajal do jeseni l. 1842, to je do nastopa novega dekana Josipa Dagarina.

Zaradi izrednih zaslug ga je škof Wolf odlikoval z naslovom častnega konzistorijalnega svetnika. Umrlo je kot zlatomašnik 27. julija 1862 v Naklem, kjer je pokopan.

V prostih urah je mnogo in lepo pisal. Okrog l. 1840 je jel sestavljati dragoceno rokopisno zbirko: Sammlung der Materialien zur Errichtung einer Pfarrgeschichte, ki je služila poprejšnemu naklaskemu kaplanu zgodovinarju Vrhovniku za sestavo zgodovine naklanske župnije do l. 1885.

Blaznikov osebni dnevnik sega od l. 1809 do konca l. 1861; v 38 zvezkih je zapisana vsaka kolikaj znamenita, cerkvena, politična, gospodarska in vremenska novica; zanimivi so zlasti znamenki o francoskih vojskah.

Pa tudi v uradne in službene župnijske knjige je vpisal ta in oni zgodovinski dogodek kot pričajo spodaj objavljene njegove novice iz naklanske birmanske knjige.

Ker je letos birmovanje v kranjski dekaniji, bo morda tega in onega zanimalo, kar je zapisal o birmovanju po Gorenjskem pred dobrimi 100 leti tudi širši javnosti pred vsem po svojem dnevniku znani župnik v Naklem Blaž Blaznik.

Zapisal je v naklansko birmansko knjigo poleg vsakokratnih birmancev tudi sledeče novice:

I.

Nota 5. oktobra 1825: Leta 1832 so bili trije Kranjci škofje: Anton Alojzij Wolf, rojen v

Idriji dne 14. junija 1782, škof ljubljanski Jožef Walland, roj. 28. januarja 1763 v Novi vasl pri Radovljici, nadškof goriški, Matej Ravnihar, roj. 20. septembra 1776 na Vačah, škof tržaški.

II. Nota 30. avgusta 1830: Dne 29. avgusta 1830 je prišel ob šestih zvečer Prezvrišeni nadpastir škof Alojzij Wolf iz Krišev pri Trzinu, kjer je dopoldne posvetil ondoto cerkev, popoldne pa v njej delil zakrament sv. birmo. Ob času župnika Mihaela Kogoviča. Ker je bila ravno nedelja in sicer 13. pobinkošna, je pridigal č. g. Franc Piro, župni vikar iz Podbrezj, od leta 1835 dalje misijonar v Ameriki.

Ko sva se po prihodu škofovem sprehajala skupno pod Reberjo, je bil ob šest in tri četrt potresni sunek, katerega so ljudje na prostem malo občutili, v hišah pa zelo močno (persisibilis). V ponedeljek nato je Prezvrišeni delil zakrament sv. birmo v naklanski cerkvi. Po končanem birmovanju smo takoj sedli h kosilu po številu 22., nakar je ob treh popoldne odšel škof v Ljubljano.

III.

Nota 25. avgusta 1831: Po končanem birmovanju in kosilu je Prezvrišeni odhitel ob silnem deževju v Kranj, kjer ga je čakal p. t. Prezvrišeni knez in škof Bernard Galuza iz Briksna na poti iz Dunaja skozi Ljubljano v graščinu na Bled. Oba škofa sta prenočila v Kranju pri ondotnem župniku in dekanu p. n. g. Avguštinu Sluga.

IV.

Nota 13. junija 1836: V soboto 16. junija 1836 dopoldne ob krasnem vremenu je posvetil v Kranju Prezvrišeni knez in škof Anton Alojzij Wolf kapelo na ondotnem pokopališču, postavljeno nekaj let prej. Župnik in dekan je bil ob tej priliki p. n. g. Avguštin Sluga. Pridigal pa je kranjski kaplan preč. g. Andrej Mulej. Po kosilu je odšel Prezvrišeni v Trzin kjer je naslednji dan 12. junija 1836 že prej blagoslovljeno cerkev posvetil in v njej delil zakrament sv. birmo. Župnik je bil ob tem času preč. g. Janez Fink. Vrnivši se zopet iz Kranja je prišel Prezvrišeni ob sedmih zvečer v Naklo, da si ogleda v naklanski cerkvi marmornato obhajilno mizo, ki je bila kupljena v škofijski graščini na Goricanah in postavljena 1835. Ob tej priliki se je škof pomudil približno eno uro v naklanskem župnišču, nakar so ga, ko se je že zvečerilo, kranjski meščani radi vigilije njegovega godu sprejeli na kar najbolj slovesen način (honorificentissime). Dne 13. junija 1836 je delil Prezvrišeni zakrament sv. birmo v Kranju. Po končanem kosilu, ki se ga je udeležilo 40 oseb, je odšel knez in škof v Ljubljano, kjer je prav ob tem času zadivjala strahovita bolezen — kolera imenovana, — tako, da je v Ljubljani, Novem mestu, Kranju, Cerknici, Ribnici, Železnikih, v kratkem času, večkrat v malo urah, umrlo mnogo ljudi.

V.

Nota 19. julija 1838. Birmovanje v Naklem: Razen zgoraj vpisanih (43 domačih birmancev) jih je bilo še več drugih birmancev v Naklem iz sosednih župnij in kuracij. Ob tem času pa je Prezvrišeni nadpastir p. t. knez in škof Anton Alojzij Wolf delil zakrament sv. birmo sledeče:

16. julija 1838 v Lithopolu (Mengšu ?), 17. v Vodicah, 18. v Šenčurju, odkoder je prišel po sedmi uri zvečer tu sem. Potem sva se po običajni adoraciji Najsvetejšega sprehajala pod Reberjo in nato nekaj časa do večerje sedela pred župniščem. V četrtek 19. julija po šesti pobinkoštni nedelji 1838 — ob času silne vročine in velike suše — je bilo birmovanje v Naklem. Po kosilu, kjer nas je bilo zbranih 26 in po prijetnem razgovoru vseh navzočih je odšel Prezvrišeni po šesti uri proti večeru v župnijo Šmartno pri Kranju, kjer je delil v petek 20. julija zakrament sv. birmo ob času župnikovanja preč. g. Jurija Kallana emeritanega dekana in po kosilu, kjer nas je bilo zopet 23, se je Prezvrišeni

Zaključek bolničarskih in samarijanskega tečaja

Sledeč pozivu Glavnega odbora društva Rdečega križa kraljevine Jugoslavije in čuteč potrebo sedanjega časa je priredil sreski odbor društva Rdečega križa v Kranju 2 bolničarska tečaja v Kranju in samarijanski tečaj na Primskovem. Pred kratkim so se vršili bolničarski izpiti. V prostorih Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Kranju so se zbrali polnoštevno obiskovalci in obiskovalke obeh bolničarskih tečajev poleg častnih gostov in predateljev. Predsednik sreskega odbora g. dr. Šilar je najprej toplo pozdravil od poslanca banovinskega odbora g. podpolkovnika v p. dr. Justina in se zahvalil ob koncu tečajev šefu istih g. dr. Pančetu Pavlu za njegovo vestno vodstvo obeh zaključnih tečajev. Prav posebno pa je pohvalil zbrane tečajnike I. in II. bolničarskega tečaja, ki vkljub izrednim razmeram in oddaljenosti nekaterih udeležencev (do 2 in pol ure) niso omagali in so vztrajali do konca obeh tečajev in so s takim elanom polagali izpite. Tečajne izpite je dovršilo 15 moških in 47 žensk. Vsega je bilo v vsakem tečaju po 32 pre-

divanj iz teorije in po 16 praktičnih vežb. Predavanj so se vršila v prostorih meščanske šole, praktična vaje pa v Okrožnem uradu, kjer je OUZD dal na razpolago vsa potrebna sredstva, za kar se mu na tem mestu najtopleje zahvalujemo.

Završnim izpitom je prisostvoval kot član sreskega odbora tudi g. Rupret Vinko, sreski šolski nadzornik in g. Vidic Edvard, ki je vodil administrativne posle obeh tečajev. Skoraj vzporedno pa se je vršil pri Gasilski četi na Primskovem pod okriljem Rdečega križa nižji samarijanski tečaj, katerega je vodil g. dr. Bežek Josip. Tudi ta tečaj je pokazal veliko vnome med udeleženci in so samarijanski izpiti dokazali, da prizadevanja prirediteljev niso zgrešila svojega cilja. Kader Rdečega križa znanjuje s tem tečajem prirastek 10 samarijanov in 18 samarijank. Tudi tukaj je predsednik sreskega odbora g. dr. Igo Šilar izpregovoril nekaj vzpodbudnih besed o plemenitem samarijanskem delu ter se predavatelju zahvalil za njegovo veliko požrtvovalnost v imenu Rdečega križa.

Samomor mladega fanta v Naklem

Citateljem „Gorenjca“ je še dobro v spominu strašna nesreča, ko je dne 4. junija dopoldne tržiški vlak v Naklem zadel v motor in sta bila žrtve nesreče instalaterski mojster Jakelj Rihard iz Kranja in njegov vajenec. Ta teden pa je v Naklem prostovoljno skočil pod vlak delavec Šubic Vinko in sicer v ponedeljek popoldne ko tržiški vlak okrog tretje ure vozi skozi Naklo. Vlak je samomorilca odbil od sebe, tako da ni bil razmesarjen, ampak je le dobil smrtonosni udarec na glavo. Pokkali so ga v sredo dopoldne v Naklem.

Šubic je bil star 20 let in bi letos moral iti na nabor. Doma je bil iz Poljanske doline. Prej je delal pri klobučarju Bogataju v Radovljici, potem se je pa z njim preselil v Maribor. Tam je ostal nekaj mesecev, nakar se je pred tremi meseci vrnil nazaj. Iz neznane razloga se je Šubic vrnil iz Maribora živno zelo izčrpan in tudi telesno oslabeled. Zadnji čas je delal pri židarskem mojstru Malovršniku, stanoval je pa na Kokrici pri svoji sestri. Nekoliko je vplivalo nanj tudi to, ker je imel znanje z dekletom, katero je pa imelo znanje še z drugim fantom. Tako je Šubic svojim znancem večkrat tožil, da mu je hudo, ker ni popolnoma zdrav, da bi se lahko poročil kot drugi fantje.

Zadnje dni je bil ves zmešan. Ze prej je poizkusil samomor na Kokrici. Skočil je v vodo, ki pa je bila preplitva, da bi utonil. V ponedeljek je prišel v Naklo in hodil sem in tja. Baje je tudi splezal na drog z električno napeljavo, da bi se na ta način usmrtil. Ko je popoldne privozil tržiški vlak, se je pognal proti njemu. Ko so okrog poldneva prišli njegovi domači v Naklo, je bil že pokopan. Znanci pravijo, da je bil drugače miren in dober fant, zato jih je njegova odločitev kar pretresla. Zapustil je tudi več poslovnih pism.

Kdor zida hišo

mu zasteklim hišo po konkurenčnih cenah. — Pri plačilu šip v naprej še po stari ceni

F. Hlebš steklarna Kranj

Ivan Oman: 3

SIROTA MARTA

(Dalje)

Saj ko se ponudi hrepenečemu srcu in blodnim očem samo trohica vsakdanje sreče, vzete kdove iz katerega kota, se duša zasmeje kot rdeč nagelj v pomladno sonce in roka krčevito pritisne ta kosček zlata na srce.

Marta je zagrebala to peščico toplote vase, da bi ji nekega dne ne bila odvzeta in tako oropana še tega, edinega bogastva.

Vse lepe dni je preživljala tam. Svetovi so se ji odpirali in sonce se je smejala, ko je sedela pod srednjim oknom na klopi.

O, mnogo prostora in svetlobe ji je bilo zdaj dana. Ze zgodaj dopoldne je prihajala tja v sončnih dneh, oprta na palico. Prav počasi je položila palico na klop in z vedrim obrazom pozdravila svet. Potem tisto dolgo cesto, srebrno nit čez polje in skrivnostne zavese temnih gozdov, ki neizmerno bogastvo v sebi hranijo za mlade duše, lepote željne. In še sosedovemu drevju, ki je mežikalo preko meje, je vrnila pozdrav. Vse so videlo le lepe Martine oči; modrina neba je odsevala v njih in sončni žarki so čisto kar precej slepili, da je Marta včasih kar oči zaprla. Preko vogala pa je zaplesal veter in se zapletel v njene zlatorumene lase, ki so se ji kot svetel slap vsipali preko ramen in še dalje po hrbtu so se svetile te zlate niti v soncu.

Te bogate sončne dni je Marta srkala vase kot zdravilno pijačo, ki je nujno potrebna za njeno oropano mladost. Pozabila je na svojo morečo bolečino in kot zdrava in močna hotela še dalje v življenje. Po cesti, ki je peljala mimo hiše, so prihajali domači ljudje iz

vasi in so Marto veselo pozdravljali. Odzdravljala jim je in se smehljala.

Marsikdo je sočutno zmaljal: „Škoda je res tako lepega dekleta, da jo bolezen razjeda.“

Prihajale so mimo tovarišice njenih let in so prišle k njej ter veselo čebljale in zgolele kot škrljanci v soncu. Pa so odhajale in njih smeh je ostal za njimi in rdeče rute so se svetile med mejami.

Le to je močno zadelo Marto in senca trde resničnosti ji je padla okoli oči in se kot mrzla megla vlegla v kot cvetočih ustien. To je zelo bolelo.

Prijela je za palico in odšla med samotne stene. Več dni je klop samevala, Marta pa trpela. O, zelo, zelo je to bolelo.

Bolelo jo je ob zavesti, da je ostala nekje globoko pod vsemi. Tavalala je za vso to lepoto, gledala cvetje od daleč in smeh drugih jo je bil v lice. Ob vsem tem se je globoko zamislila in trgalo se ji je srce, ker je sama, tako strašno sama, obsojena na to zaostajanje za vsem, kar prinaša mladost.

Pri vsem tem ji je težka misel legla v dušo.

„Nisem za meč nje in ni mi namenjeno, da bi proti soncu šla,“ je dejala sama pri sebi. Tako jo je ta misel glodala, da se je skrivala pred vsakim srečanjem s tovarišicami njenih let. Bala se je, da ne bi zagledala na licu katere od njih govorečega nasmeha: „Ne spadaš med nas, kaj moremo zato. Me gremo naprej v sončne dni in v brezskrben smeh Čakanje nas utruja. Zato, Bog s teboj!“ Prav globoko je začutila, da ji je mnogo odzvetega in da se zato ne more primerjati z njimi, ki pojo za mejami.

Črne ure so bile to zanjo in le brat Jernej ji je znal s svojim mirnim glasom vlitati polno

tolazbe v srce. Potem je bolečina stisnila v stran in zopet odšla vživat pomlad.

Tako Marta polnila čase svoje mladosti z bolestnim smehom in kapljami grenkobe. Kdaj pa kdaj je žgoče zapeklo, toda svetli spomini so jo grel in ji vlivali veliko moči. Saj tako je pač pri vsakem. Bridkost se razstopi v pozabi mnogih dni in le majhna peščica sreče, doživeta nekeje v preteklosti, greje in sveti. Obupuješ že nad vsem, ni poti in oko je kalno. Pa samo senco bežne sreče okusiš in veselo zavriškaš v jasno nebo. Grela je Marto tisto zlato na srcu, ki ga je tiščala z rokami, dobljenega v dneh pomladnega smehljaja. Grela jo je v dolgih zimskih dneh, ko ni mogla ven in se ji je vsakdanost zožila med bele, mrzle stene. Rana na kosti se ji je odprla in čisto so bile njene oči polne solz, iz bolečine porojenih.

Takrat ni vstala in Jernej jo je tolžil: „Saj bodo kmalu prešli ti mrzli zimski viharji in zopet bo boljše. Rana se bo zacelila, pomlad se bo prismejala in dobro bo zopet vse. Ne jokaj, Marta, saj bo potem zopet, zopet lepo.“

Verjela je Jerneju in vsaj malo se je potolažila.

Mnogokrat jo je tolžil še oče, često se je ta spokojni trpk, do zadnje poteze izdelani obraz zganil in omehčal, ko je videl, da se ji bolezen ne izboljša. Posebno pozimi jo je dajalo. Trgalo jo je v rani in vsako zimo se je odprla do kosti.

Spomladi je bilo bolje — zopet je oživela kot roža, ki so ji dosti toplote dali.

Ko je bilo Marti dvajset let, se je tolško opomogla, da je pomagala sestri pri kuhi, pomivala posodo in tudi v izbi je pospravila. Seveda je vedno hodila ob palici. Ali kadar je utegnila, je sedla na klop, na to zibelko svoje

sreče in tovaršico svojih sanj.

V toplem pomladnem jutru se je primerilo Marti nekaj zanjo prav posebnega.

Tako je pač naneslo, da je Marta prav zgodaj hodila okoli hiše, malo pospravila tu in tam, potem pa je sedla na rošno klop. Prav tedaj je zagledala, da prihaja ob meji po cesti gospa Vrbnikovc.

Včasih je videla to gospo skozi okno, ko je še v hiši sedela, ker ven se ni mogla. Jernej, ki je delal pri Vrbnikovich, je pravil, da je blaga in dobra gospa, čeprav so tam zelo bogati. Pogosto je omenjal, da ga je gospa vpraševala za Marto, kako se ji bolezen boljše. Če ne gre nč ven, če kaj težko prenaša, in še dosti takih vprašanj da mu je postavila gospa. Saj bi bila že takrat kar okno odprla in jo iz izbe pozdravila na ves glas iz velike zahvalnosti, da vprašuje zanjo, da tako pogosto in toliko vprašuje. Na vse to se je v tem trenutku spomnila Marta in kar prijetno ji je bilo, da bo mogla pozdraviti gospo Vrbnikovo.

„Dober dan!“ je nekako boječe iztisnila iz sebe in se obrnila proti gospe, ko je prišla mimo po poti.

„Dober dan, Marta. Kaj si ti?“

Marta se je nerodno klanjala in ustno so se ji v polsmehljaju razširile. Velika prijazenost je zvenela iz tega odzdrava in Marti se je dozdevalo, da je gospa zelo usmiljenega srca.

„Kako je Marta? Vaš Jernej mi je večkrat pripovedoval o tebi,“ je začela pogovor gospa in stopila h klopi. „Lepo je sedeti tu na klopi. Vselej sem vesela, ko morem s tega prostora opazovati svet, tole cesto in ljudi, ki hitijo po njej.“

(Dalje prihodnjik.)

Drobne novice z Jesenic

Cvetlični dan. Na praznik sv. Petra in Pavla priredili tudi letos, kakor že vsa zadnja leta, Vincencijeva konferenca na Jesenicah cvetlični dan v korist jeseniških siromakov. Občinstvo se bo gotovo tudi letos rado odzvalo in kupovalo cvetje.

Eksplozija v tovarni. Minulo nedeljo je Jeseničane, zlasti tiste, ki stanujejo v bližini tovarne prestrašil nenadno močan pok. Ljudje so se kar spogledali in čakali, dali se bo pok še ponavljal. Vsak je pogledal kvišku, če niso morda prileteli nad naš kraj kakšni bombniki. Vendar ni bilo nič kaj takega. Eksplozija se je pripetila v tovarni. V reni med starim železjem so našli tudi staro granato. Nevarni predmet so delavci sicer pod strokovnim vodstvom skušali izprazniti, pa se je granata predčasno užgala. Nesreče ni bilo prav nobene. Le nekaj šip je v bližini popokalo.

Zaključek šole. Obe naši šoli, ljudska in meščanska, zaključita šolsko leto s sv. mašo dne 28. junija. Ljudska šola ima rtačo v farni cerkvi, meščanska pa na Savi. Obe ob 8. uri.

Sto jeseniških otrok na letovanju. Naša občina je skupaj s krajevnim odborom Jugoslovanske unije za zaščito otrok oskrbela 100 jeseniških otrok om počitniško letovanje v Toplicah pri Novem mestu. 75 otrok je z ljudske šole, 25 pa z meščanske. Med mladežjo vlada veliko veselje in se z vsjo vsem pripravljajo na prijetne počitnice. Otpotujejo v ponedeljek dne 1. julija z vlakom ob polj 11. uri dopoldne. Našim mladim želimo, da se

imajo na prijaznem Dolenjskem kar najbolje, da se razvedrijo in si utrdijo zdravje.

Mezno gibanje pri KID. Pred dvema tednoma smo poročali, da so vse štiri delavske organizacije poslane na vodstvo tovarne KID vlogo z zahtevami o povišanju plač in po regulaciji draginjske doklade. Izjemoma je KID že v nekaj dneh potem, ko je prejela vlogo, poklecala zastopnike organizacij na tozadevni razgovor. Tovarna je delno pristala na povišanje. Z ozirom na ponudbo tovarne so se delavske organizacije ponovno sestale in proučile predloge podjetja. Minuli teden so končale medsebojne razgovore in zavzele enotno stališče. Upati je, da bo tovarna na upravičene in utemeljene zahteve delavstva v polni meri ugodno odgovorila.

Kaša KID in samski delavci. Govori se, da bo tovarna v bodoče tudi samskim delavcem naklonila ugodnosti kaše. To je tudi edino pravilno. Zanimna nas samo še, ali bo tovarna tisti dobiček, ki ga je imela od tega, da samski delavci niso smeli kupovati v kašti, čeprav so tudi oni na račun kaše prejeli manjšo plačo, razdelila med prizadete samske delavce. S tem, da bodo samski delavci mogli kupovati v kašti, je odpravljena samo ena kričica krivica do delavstva, obstoj kaše pa s tem še nikakor ni upravičen. Dokler bo delavstvo hodilo mimo kaše, bo vedno gledalo v tej ustanovi izgubo delavske svobode.

Vajeniške kolonije bo skušalo „Društvo za varstvo delavske mladine“ organizirati tudi letošnje počitnice. Vajenci naj pazijo na tozadevne objave v „Gorenjcu“.

Za naš tujski promet

Aktualen predlog zborničnega svetnika g. Peterlina

Tujski promet se je zadnja leta kljub različnim oviram pri nas začel prav lepo razvijati ter so posamezniki, ki so uvideli pomembnost in rentabilnost te važne gospodarske panoge, tudi precej investirali v razne tujsko-prometne naprave, kot hotele, pensione, posamezne obične pa v razne olespave krajev, pota, kopališča, vodovode in podobno. Tudi gorske točke so se izrabile bodisi po SPD, bodisi po privatnih za tujsko-prometne postojanke in izhodišča. Ponekod se je tudi poznalo že prav lepo razvijal tujski promet in pokazalo se je, da so tudi naši kraji primerni za to, zlasti še, če so v zvezi s športnimi prireditvami in ne samo bogata Svica.

Temu lepo razvijajočemu se tujskemu prometu pa grozi radi sedanjih vojnih razmer v Evropi vedno hušja usoda. Saj so vsa gorenjska, bodisi dalmatinska letovišča in kopališča prazna in izgledi na sezono kar najslabši. To pa je hud udarec za podjetnike, za hotelirje, ki so investirali velike vsote v hotelske naprave, pa sedaj ne bodo mogli zadostiti raznim plačilnim obveznostim, drage pomoči pa ne morejo pričakovati od nikjer. S tem nastane nevarnost, da bodo razna hotelska podjetja prešla v neplodne roke in da bo ubita vsaka iniciativa v tej stroki.

Na zadnji plenarni seji Zbornice za TOI je zbornični svetnik g. Miro Peterlin hotelir iz Kranja stavil naslednji samostojni predlog: Država naj izda uredbno z zakonsko močjo z naslednjimi določili:

1. Lastniki gostinskih obratov v turističnih krajih, ki jim je gostinstvo glavni poklic in zaslužek, uživajo kreditno zaščito s tem, da se plačilni roki njihovih hipotekarnih dolg

odlože za eno leto; najmanj pa, dokler traja sedanja evropska vojna in dokler se ne obnovi tujski promet.

2. Obrestna mera za vse hotelirske hipotekarne dolge se primerno zniža veljavno od 1. jan. 1940 naprej pa do konca kredite zaščite.

3. Vsem imetnikom gostinskih obratov v turističnih krajih in najemnikom se do ponovne pozitivne turističnega prometa odpišejo od 1. jan. 1940 naprej vsi na podlagi hotelskih zgradb, turističnih naprav in gostinske obrti predpisani državni davki in samoupravne doklade.

4. Za neplačane zaostale davke pred 31. decembrom 1939 velja odlog in zaščita, kakor za vse druge dolge.

5. Objave glede davkov naj veljajo tudi za hotelske zakupnike, ki sicer ne uživajo kreditne zaščite.

6. Zakupniki turističnih hotelov imajo pravico zahtevati za dobo enega leta odložitve plačila obvez iz obstoječih najemnih pogodb pogodb sklenjenih pred 1. jan. 1940.

V debati so se vsi zbornični člani strinjali s tem predlogom, ki so bili tudi soglasno sprejeti. Pri tem pa so naglasili, da bi se smela pomoč nuditi le individualno, t. j. le onim, ki so res v stiski.

Opomba uredništva. Pripominjamo, da bomo kot gorenjsko glaslo po svojih močeh zasledovali razvoj in potrebe tujskega prometa na Gorenjskem, zlasti sedaj v času sezone. Vse tozadevne dopise in nasvete bomo radi objavili in upoštevali K sodelovanju v tej panogi vabimo vse tujsko-prometne faktorje.

Ob 40-letnici Češke kočje pod Grintovcem

V osrčju naših Kamniških Alp pod Grintovcem so l. 1900 zgradili bratje Čehi, ki so hoteli tudi nam Slovencem v času, ko so bile vse gorske postojanke v rokah nemških družtev, pomagati, da osvojimo naše planine, kočje, ki so jo krstili za Češko kočje. Zlasti je bil znan iz tiste dobe Jezerjanom, ki so pripadali takrat pod Koroško, zdravnik dr. Karel Chodounsky, ki je mnogo let zahajal na Jezersko, bil velik dobrotnik tamkajšnjega ljudstva in velik domoljub. L. 1931 so temu zaslužnemu možu na Jezerskem na poslajpu Kazine odkrili prav na slovesen način in ob zelo visokih udeležencih spominsko ploščo. To je bila tedaj zelo lepa proslava češko-slovenskega sodelovanja.

Prav tako mogočna in slovesna pa je bila proslava 30 letnice Češke kočje l. 1930. Visoko

gori v skalnih grebenih pod Grintovcem se je 24. avgusta zbralo veliko število planincev iz vseh krajev Slovenije, tako iz Ljubljane, Celja, Maribora, Kamnika, Kranja in od drugod. To je bil lep praznik planinskega veselja in obenem spomina na čase bojev za naše planine. Vsi govorniki so tedaj poudarjali ta zgodovinska dejstva. Ta proslava je vsem udeležencem še dolgo ostala v spominu.

Proslava 40 letnice Češke kočje pod Grintovcem se bo letos vršila sicer bolj skromno, zato pa enako priščrno in sicer v nedeljo 7. julija. Ljubljaničani se že pripravljajo na ta izlet in mislimo, da se bo tudi v Kranju nabralo nekaj planincev, ki bodo ta dan pohiteli h Češki kočji.

Našemu pevcu v spomin

Mi Slovenci imamo posebno navado, da se spominjamo jubilejev in smrtnih slučajev v pretežni večini takih ljudi, ki so si znali priboriti gnotne dobrine, znatna premoženja in razne častne naslove ne glede na to, ali te „zasluge“ res prenese ocet in nepristranski pogled v njih ozadje, v kakovost takih zaslug, zakaj največkrat so taki čaščenji in na široko opisovani uspeli le lepo prikrojeno pokrivalo njihove prav osebne sebičnosti. A kako poredkoma se spominjamo skromnih ljudi, ko so zaključili svojo trpljenja polno življensko pot, ki pa nimajo kar nič takih „slavnih zaslug“, ki pa so bili vendarle tihi in vneti delavci na kakršnemkoli področju. Ako pa je bila življenska pot takega tihega delavca neurejena in celo na videz burkasta in nerodna, ob takem človeku pa se naš brunni meščan še posebno rad spodtika. Ker so pa te stvari v resnici drugačne in ker vemo, da ne gre človeka soditi le po njegovem videzu, prav zato sem se namenil, da napisem sledeče vrstice prav Tebi, Karol Drinovec, ki si bil naš pevec, da malo takih v tedanjih dneh naše narodnostne borbe.

Niž Te ne diči po pravilih naše meščanske morale. Bil si v svojem vsakdanjem poklicu le dober obrtnik. Občudovali smo Te, ko si plezal pa naših najvišjih zvonikih in izvrševal kleparska dela v omotičnih višavah s tako mirnostjo, s kakršno opravlja svoje delo vsakdo drugi le na trdih leh. A glavno je, da si v svojih mladih letih posvetil ves svoj prosti čas petju. Tvoj lirčni tenor je bil znan po vsej Gorenjski. S svojimi tovariši-obrtniki, s pok. Tonetom Drukarjem, z Lesjakovim Cenetom in z mnogimi si dolgo vrsto let prepeval na koru naše farne cerkve pod taktirko vodje zboru, sedaj že pok. Pezdica. V tem zboru so sodelovale gospe in gospodične naših prvih meščanskih hiš. A Tvoja narava Te je gnala, da si se izkazal tudi

v raznih drugih pevskih zborih našega mesta. Tako si sodeloval v zboru pok. Edmunda Lahajnerja, nastopal si na odrih „Slov. bralnega društva“, „Narodne čitalnice“, društva „Kranj“ itd. Kako si blestel s svojim glasom, naj opišem sledečo sliko, ki mi je ostala v spominu. K praznovanju 10 letnice obstoja pevskega društva „Lira“ v Kamniku so prihitela s svojimi zastavami pevska društva skoro iz vseh krajev Slovenije. Zlasti močno so bili zastopani Primorci s svojim zborom „Hajdrji“. Z njimi vrod je prispele celo dež. poslanec Naberger. Seveda, tudi Kranjčanov ni manjkalo. Vsi ti pevci so zapeli v skupnem zboru kantato: „Morje adrijansko“. Mogočno je zadonelo iz številnih grl. A glej! Kranjčani smo se spogledali: srebročisti glas našega Karola je plaval nad vsemi drugimi tenorji.

V svojih mladih letih si bil ves pevec. V kratkih časih so predvsem naša pevska društva izpolnjevala svojo pravo narodno nalogo, buditi slovensko zavest kot dolgo trajajoči odmev naše slavne taborske dobe.

Takrat, ko so bili med uradništvom in drugimi inteligenčnimi stanovni narodno zavedni ljudje še bele vrane, ko so glavno nalogo v tem delu prevzeli na svoja ramena mladi obrtniki in pevski zbori, v katerih so le-ti delovali, vršili glavno delo narodne vzpodbude med plastimi nemškutarskega in narodno otoplega meščanstva, v teh vrstah je bil naš Karol vedno na svojem mestu. Izpolnil je svojo dolžnost v polni meri.

Sedaj, ko je Tvoja življenska pot končana, ko si postal enak najbogatejšim in najmočnejšim moramo priznati tudi Tvoje zasluže za socialno življenje v našem mestu, pa četudi si svoje neprilike in trpljenje hladil in se jih otepal na starokranjski način. Po Tvoji zunanosti naj Te nikdo ne sodi. Sladek pokoj Tvoji duši!

TEDENSKE NOVICE

KRANJ

Dežurnna služba zdravnikov OUZD v Kranju v mescu juniju 1940 bo razdeljena sledeče: 5. dr. Bezič Josip, 7. dr. Bežek Josip, 14. dr. Herfort Joža, 21. dr. Pance Pavel, 28. dr. Vrhnjak Vinko.

Sprejemni izpiti na gimnaziji za I. razred so se vršili v ponedeljek. K izpitom se je priglasilo 94 dečkov in 53 deklic. Uspešno je napravilo izpit 86 dečkov in 49 deklic, skupaj 135, odklonjenih pa je bilo 12. Število prijavitelencev za I. razred je letos zopet nekoliko porastle.

Višji tečajni izpit. Trajal je od 13. do 21. junija in sicer pismeni izpiti od 13. do 15. junija, ustni pa od 17. do 21. junija: I. izpit so napravili: z odličnim uspehom: Cesenj Andrej, Perčej Jera, Schiffrer Marijan (oproščen ust. iz.); Sifer Martina, Šumi Franc (opr. ust. izp.); Vidic Franc, Vrtovec Bojan (opr. ust. iz.); s prav dobrim uspehom: Cepak Franc, Cop Leopold, Grašič Ana, Ješe Marija, Lakota Gabriela, Oprešnik Miloš, Pleško Tatjana, Pochyla Bojan, Poljanšek Stanislav, Vačaha Branko; z dobrim uspehom: Ciglč Henrik, Debevec Mihael, Grošelj Anton, Jenkole Rozalija, Nečemer Boris, Požun Marijan, Semen Jožica, Zupan Pavla, Skrt Anton, Maučič Vladislava, (priv.). Popravni izpit v avgustu ima 8 kandidatov.

Nižji tečajni izpit. Pismeni se je vršil 10. junija, ustni pa od 12. do 15. junija. Po čl. 57 zakona o srednjih šolah je bilo v I.V.a oddelku oproščenih izpita 10 učencev, iz IV.b oddelka pa 10 učenk. V IV.a oddelku je izdelalo s prav dobrim uspehom 8 učencev, z dobrim pa 28; popravni izpit ima 6 učencev. V IV.b oddelku je izdelalo s prav dobrim uspehom 11 učenk in 1 učenec (priv.), z dobrim uspehom pa 17 učenk in 1 učenec (priv.); popravni izpit ima 9 učenk.

Spremembe v prof. zboru: Odšli so: Sedej Janko supl. ver., Dular Josip. prof., Pilgram Marja prof., Kump Hinko hon. učit. podala ostavko, Košir Franc prof. risanja umrl. Kurec Nikolaj prof., Rustem-Beg Vladimir umrl. Pršli so: Kump Marija, premešč. Kocijan Andrej premešč., Anžič Boža supl., Gorjup Valentin akad. sl. kar postavljen za zač. učit. večšin, Rustem-Beg Vladimir, Stalec Ivan prof. prem. iz Ljubljane in zopet tja dodeljen. Voglar Bogomil supl. postavljen in dodeljen v Ljubljano, Lombard Alojz supl. postavljen in dodeljen v Ljubljano, Lombard Alojz supl. premeščena z drž. realne gimn. v Nikšiču. Ob koncu leta je na zavodu poučevalo 28 učnih moči.

Še druge gimnazijske novice. Dne 26. sept. je umrl v drž. bolnici v Ljubljani akademski slikar in učitelj risanja France Košir. Prvega oktobra so ga pokopali v Skofji Loki; na njegovi zadnji poti ga je spremlil vse profesor-ski zbor z direktorjem na čelu in nad 150 dijakov pod vodstvom prof. Horvata in supl. Šipica Ob odprtem grobu mu je zapel dijaški zbor pod vodstvom učit. petja, Margarete Slu-

gave, v imenu zavoda in stanovskih tovarišev se je poslovil od njega direktor France Korbar.

Dne 23. aprila je umrl v drž. bolnici v Ljubljani suplent Vladimir Rustem-Beg, pokopali so ga pa 27. aprila. Pogreba se je udeležil ves proforski zbor in okoli 300 dijakov. Učenci so mu zapeli žalostinko, v slovo pa mu je spregovoril direktor Korbar. Tudi sicer je bil šolski letopis zelo pisan in poln dogodkov. Zlasti lepo je uspel letovadni nastop in pa koncert glasbene šole. Tudi precej izletov je bilo opravljenih. Na zavodu so delovala naslednja društva: „Sola in dom“, Podmladka Rdečega križa in Jadranske straže, Slovenska dijaška zveza, Dijaško društvo Jugoslovan, Počitniška zveza in Podmladek Aero-kluba. Svojo nalogo je vneto tudi vršila Dijaška kuhinja.

O učnih uspehih v ostalih razredih smo poročali že v predzadnji številki.

Uspehi na drž. mešani meščanski šoli. Šola je letos imela tri razrede s 7 oddelki. Skupno je štela 137 dečkov in 151 deklic t. j. 288. To število samo dovolj zgornjo pričra o potrebi te šole. I. razred je imel 44 dečkov, I.b 44 deklic, I.c 44 deklic in dečkov. II.a razred je imel 39 dečkov, II.b 40 deklic, II.c pa 39 dečkov in deklic. III. razred je pa štela 37 dečkov in deklic. Z odličnim uspehom je izdelalo 14 učencev in učenk, s prav dobrim 100, z dobrim 80; skupaj je izdelalo 95 dečkov in 102 deklic, t. j. 197 ali 73,82%. Izdelalo ni 42 učencev in 28 učenk, skupaj 70, popravnih izpitol je pa 53, (54 učencev in 21 učenk). Na zavodu je konec leta službovalo 15 učnih moči. Nekateri so nadomeščali vpoklicane tovariše.

V učiteljskem zboru so bile sledeče spremembe: Na šolo so bili dodeljeni: Oman Ivan mešč. šol. učitelj premešč. iz Goranje Radgone, Stres Vera mešč. šol. učiteljica premeščena iz Sv. Lenarta. Tomšič Ivan, mešč. šol. učitelj premešč. z Jesenic Erbežnik Jožica mešč. šol. učiteljica reaktivirana, Pegan Branko d. pl. postavljen za mešč. šol. učitelja, Margon Bogomir d. pl. postavljen za mešč.

Poslužujmo se

»PUTNIKA«

V KRANJU

Vozne karte stanejo točno toliko kot na postaji, dobite jih dan, dva ali več pred odhodom, ako ste zadržani, lahko karto vrnete.

Pređen se podate na post, pridite na brezplačno pov

k »PUTNIKU«

šol. učitelj, Zlatnik Ludovik telovadni učitelj, Vidmar Viktor dipl. fil. prideljen za ljudske šole v Kranju, Nunar Franc dipl. fil. postavljen za meščan. šol. učitelja. Zavod je opravil več ekskurzij in izletov. Razne zbirke in učila se vsako leto dopolnjujejo, ravnotako knjižnice. Na zavodu so delovale tele organizacije: Podmladki Rdečega križa, Jadranske straže in Aero-kluba in „Zajednica doma šola“. Meščanska šola v Kranju se prav lepo razvija in ji je ves kranjski okoliš hvaležen za ustanovitev.

Drva. Drž. realna gimnazija v Kranju rabi za bodoče šolsko leto do 150.000 kg zdravih suhih bukovičev drv za kurjavo Obvezne pi smene ali osebne ponudbe za dobavo navedene ali tudi manjše količine drv sprejema ravnašljestvo do 5. julija 1940.

Gostilna „Planina“

Senčnat vrt in vedno sveže pivo v vrčkih, balinanje in gugalnica za otroke — Za praznike sveža pečena šunka!

Priporočata se Marta in Marijan Pollak

Popravnici izpiti. Učni tečaj za dijake in dijakinje meščanske šole, ki imajo popravne izpite se prične 3. julija. V tečaju bodo poučevali profesorji z dolgoletno prakso. Pouk bo trikrat na teden po dve polni uri za vsak premet.

Pri učencih, ki bodo obiskovali tečaj takoj v začetku, je uspeh zagotovljen.

Vpisovanje bo 1. julija od poln 11. do 12. in poln 14. do 16. ure v drž. meščanski šoli, Tavčarjeva ulica 2.

Završni izpiti na Tekstilni šoli. Na dvoletni tekstilni šoli šoli v Kranju so se končali završni izpiti pod predstvom direktorja šole g. dr. inž. Kočvarja. K izpitu se je prijavilo 21 kandidatov in kandidatkinj, od tega 19 moških in 2 ženski. Izpit je opravilo 19 kandidatov, 2 sta bila odklonjena za 3 mesce. Izdelali so: Cunta Bogdan, Dervenšek Viljem (z odkliko), Felur Franjo, Ferlan Evgen, Kafol Marko (z odkliko), Kohler Adolf, Kramer Vladimir, Leonardon Justina, Mavc Josip, Močan Josip, Morelj Franc, Pečnik Miroslav, Pogačnik Ivan, Struna Erna, Sirc Ivan, Skorjanc Drago, Stefančič Franc, Zirkelbach Viljem in Zorč Stanislav.

TRŽIČ

Učni uspehi na državni mešani meščanski šoli „Kraljeviča Andreja“. Sola je letos štela 132 fantov, in 123 deklet, skupaj 255; in sicer: I.a razred 42, II.a razred 40, III.a razred 34, IV.a razred 30, V.a razred 24, VI.a razred 21 in IV. razred 34. Odličnih je bilo 36, (14 fantov in 32 deklet); prav dobrih 105 (46 fantov in 59 deklet); dobrih 31 (34

fantov in 17 deklet); razred je dovršilo skupaj 192 (94 fantov in 98 deklet) t. j. 75,3%, popravni izpit ima 27 fantov in 16 deklet; razred ponavlja 11 fantov in 9 deklet; razreda ni dovršilo 38 fantov in 25 deklet, skupaj 63, ali 24,7%.

K završnemu izpitu se je prijavilo 33 učencev in učenok. Usled odličnega letnega uspeha je bilo 8 oproščenih polaganja izpita. Pismeni izpit iz slovenščine se je vršil 11. junija, ustni pa 12., 13., 14. in 15. junija: Završni izpit so napravili: 8 z odličnim, 18 s prav dobrim, 2 pa z dobrim uspehom. Za dva mesca je bilo odklonjenih 5 učencev in učenok.

Izpromembe v učiteljskem zboru: a) nameščen je bil Kožar Anton dipl. fil.; b) dočelniki: Grile Ljudmila, absol. višje ped. šole; Janježič Zora, absol. višje ped. šole; Prijatelj Roža, absol. dr. Krekove gospodinske šole; Velušček Ciril, dipl. fil.; Malovrh Amalija, dipl. fil.; Mazi Franc dipl. fil. c) Premeščeni so bili: Velušček Ciril dipl. fil. na gimnazijo v Ljubljani; Malovrh Amalija dipl. fil. na meščansko šolo v Soštanju. d) Razrešilive: Premrov Ivana hon. učiteljica za gospodinjstvo.

V šolski kroniki naj predvsem omenimo praznik Podmladka Jadranske straže, ki je 21. aprila zelo svečano blagoslovil nov prapor, kateremu je blagoslovil kumovati Nj. kraj. Vis. kraljevič Andrej. Poleg Podmladka JS je tudi živahno deloval Podmladek rdečega križa in društvo „Sola in dom“. Zelo številni in poučni so bili tudi izleti. Učenci in učenke so bili naročeni na razne mladinske liste.

ŠKOFJA LOKA

Smrtna avtomobilska nesreča. V nedeljo popoldne se je dogodila na cesti Jeperca-Godešič nesreča, ki je zahevala smrtno žrtev mladega komaj 16 letnega Kuraltta Antona iz Godešiča. Fant se je peljal s kolesom po cesti proti Jeperci. Naproti pa mu je pridrel lukusni avto, katerega lastnik je doma iz Poljske doline. Prišlo je do tako nesrečnega karambola, da je fanta vrglo v loku s kolesa, naravnost v šipo avtomobila, ki je nesrečnega tako obrezala po vratu, da je kmalu nato vsled izkrvavitve umrl. Ni bila možna nobena pomoč.

Ravno v zadnjem „Gorenjcu“ smo zopet opozarjali in prosili vozače motornih vozil, naj malo bolj previdno vozijo. Tudi kolesarji bi morali biti malo bolj previdni. Ne pomaga pa nobena prošnjna, ne kazni, nič. Ko pa pride do nesreče, takrat pa noče biti nihče kriv. Vsak se zvija na vse vse vosemogoče načine.

Umuri je na Spodnjem trgu št. 19. g. Sober Ivan, dolgoletni aktivni član naših gasilcev in eden izmed ustanoviteljev društva rokodelcev, iz katerega se je tekóm desetletij razvilosedanjanje Prosvetno društvo. Zelo rad je bral „Gorenjca“. Naj mu bo lahka zemlja. Njegovih žalujotih soprogi pa naše najiskrenejše sožalje!

Marko pa je pogledal očeta nekam zmedeno čudno, tako, da je umolknil.

Kmalu so se spravili spat. Jutrarnji somrak jih je že vzel. Po soteski je vel mrzel veter, od vode je vel hlad, urne potnike je skoro zeblo. Naglo so stopali. Marko je vodil, za njim je šla Alma in Fred je zaključil družbo. Levo in desno so bila strma pobočja, ki so utesnjevala vodo, da se je penila in se prebijala navzdol. Samo včasih se je za kratek hip zbrala v tolmu sredi orjaških skal in tedaj je postala lepo smaragdno zelenila! Kjer je bilo količkaj mesta, se je borilo za obstanek pičlo zelenje, samotne vrbe so stegovale svoje šibke, prožne roke proti zraku in soncu in le redko bilje je uspevalo sredi soteske, vse je vzela voda. Vse prostor in če je kaj ostalo rastlinja, je uničila narasla voda ob pomladnih viharjih, ko je po gorah vršal jug, da so jokale mogočne smreke, ki so rastle nad divjimi skalami soteske. Tedaj so grmeli plazovi in zginjevali v soteski, vode so pa narastle in vzele s seboj vse.

Med skalami in stenami se je vila trojica, zdaj zložno, zdaj tesno ob steni, pot je prešla v stezo in steze je zmanjkalo ob steni, spodaj je šumela voda. Poskusili so bresti, iskali so plitvin, ko jih ni bilo, so skušali plezati, toda ovirali so jih nahrbtniki. Vsi znojni v ranih urah, so vendarle prišli iz soteske čez skale in strma, gladka pobočja, pa se zagrizli v breg.

Zdaj so bili se med bornim smrečjem, in borovjem, vsem zviti in polomljenim od zimskih viharjev, ko so pa prešli goličavo, drsno, strmo, suho, so prišli še med krivo črnkasto rušje, z gora pa je zavel topel jug.

Marko se je ozel po nebu:

„Če bo pihal tale, bomo mokri!“ in spet so se molče vzpenjali.

Nebo nad njimi je postajalo vse bolj modro, vse temnejše. Ko so prišli na rob pod sedlom, je bilo nebo že črno modro, v smeli višini so bili! Strma pot in napor sta jim zaprla besedo. Nemo

NAKLO

Gasilska tombola. Kot vsako leto se bo tudi letos na praznik sv. Petra in Pavla 29. junija ob 3. uri popoldne vršila na Gasilskem trtu velika gasilska tombola, ki nevaoda privabi ljudi od blizu in daleč v Naklo. Tudi dobitki su prav lepi za tako podedelsko tombolo. Glavni dobiček je lepa plemenita krava. Potem so še štiri kola koleba boljše vrste, več vreč moke, zaboj sladkorja, zaboj mila in še 300 drugih lepih in prav tako praktičnih dobitkov. Tablice stanejo v predprodaji din 2.50, na dan tombole pa bodo po din 3.—. V slučaju slabega vremena se tombola vrši naslednji dan v nedeljo 30. junija ob vsakem vremenu. Čisti dobiček bo služil za nabavo orodja in za stroške pri Gasilskem domu. Gorenjci, na praznik sv. Petra in Pavla vsi v Naklo na tombolo.

Razglas

Naknadni in zadnji pregled motornih vozil bo za srez Kranj v sredo dne 3. julija 1940 in sicer:

1. V Kranju na Glavnem trgu ob 13. uri.
2. V Trziču pred pošto ob 18. uri.

V poštev pridejo vsi avtomobilski za II. polletje 1940 in lastniki še nepregledanih motornih vozil, kateri se opozarjajo, da svoja vozila predstavijo pregledni komisiji izogibom kazenskih posledic in zabrane uporabe nepregledanega vozila.

Sreski načelnik.

Šport

Pokalni turnir S. K. „Slovana“ v Naklem.

V nedeljo dne 30. junija priredi Športni klub „Slovan“ v Naklem na lastnem igrišču velik pokalni turnir, na katerem bodo sodelovali razen domačega kluba še SK „Vič“ iz Ljubljane, SK „Savica iz Strazišča in SK „Kranj“. Zmagovalec turnirja prejme v trajno last lep pokal, darilo trvdke Krašovec iz Kranja. Vsi športniki in prijatelji nogometa v nedeljo popoldne v Naklo.

FILM

Ljubitelji lepih filmov opozarjamo na izredno lep program, ki ga predvaja danes, jutri na praznik in v soboto Kino Šmartinski dom v Šmartnem. „Juarez“ je prekrasna zgodovinska drama iz bojev mehiškega cesarja Maksimilijana in mehiških upornikov za prestol in državo. Glavno vlogo ima sloviti umetnik Pavel Muni, katerega smo že videli v filmih „Pasteur“, „Zola“ itd. Sodelujejo še drugi slavni ameriški igralci. Vsebina filma je povzeta po romanu. Ta že dolgo pričakovani film naj si ogleda vsak kinoobiskovalec. Premiera je danes popoldne ob 5. Poleg „Juareza“ pa šmartinski kino predvaja tudi gansterski film „V mrežah zločina“, ki je poln napetih in zanimivih prizorov. Radi dolžine filma so ure predstav nekoliko spremenjene in je točen pričetek predstav razviden s programov.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0.50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane itd. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKS, tapetnik — Na skali št. 5. (v hiši g. Šipica)

Belo samsko kozo dveletno kupim. Šimunac Ana, Kranj.

Odda se enogobno stanovanje v mestu. Naslov v upravi lista.

Trosobno stanovanje se odda na periferiji mirni stranki. Naslov v upravi lista.

Delavka za šivanje vreč (na stroj) se sprejme tedensko za dva ali tri dni. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Sprejme se učenka v modno trgovino iz Kranja ali okolice, dobrih staršev. Ponudbe na upravo „Gorenjca“ pod „Kranj“.

Lepljaki gozd zaraščeni s smrekami v bližini Kranja v ravnini kupim. Naslov v upravi lista.

Šivalne stroje rabljene in nove kupite ali zamenjate najbolj ugodno pri tvrdki Omejc Ivan Kranj, Tavčarjeva ul. 9, vrhu Roženenskega klanca. Sprejema tudi vsa tovrstna popravila in prodaja rezervne dele za kolesa in stroje vse še po starih cenah. Istopam se odda soba s 1. julijem.

Tovarniško skladišče sprejme osebo zmožno ekspedicije poštnih paketov. Potrebna kavčija ali garancija. Točne ponudbe na upravo pod šifro „Samostojno vodstvo“.

Lepa sončna soba s hrano se odda takoj v gostilni „Planina“.

Cviček

pravi dolejnjski, dobite pri Centralni vinarni v Ljubljani, Frankopanska ulica 11.

Elektrovarene štedilnike, kakor tudi vsa ostala ključavničarska dela izvršuje v strokovni izdelavi R. FLORJANČIČ ključavničar KRANJ

Joža Herfort:

SIN ČRNIH GORA

„Ženska, takale mestna ženska, Bog nas varuje huđe!“

— „Beži, kaj je ne poznaš? Tako znana se mi zdi, nekje sem jo že videl!“ je vstal stari.

„Beži, norec! Take ni pri nas.“ Pomolčala je za hip, pa široko razprla oči, napravila korak proti njej in vsa presenečena vzkliknila:

„O, ježeš, grajska je, ona, ki se le na Božič pokaže pri nas, da gre na grob, ona, ki nikdar ne hodi k maši! Vsa bledea je bila v obraz in še trše, bolj zgarane so bile črte njenega velega lica.

„Ne sodi, da ne boš sojena, morda pa le ni tako slaba, sicer jo pa Bog, kakor je mlada hudo tepe. Oče, mati, brat, vse je šlo. Stari je menda v mestu, mati je šla s sveta, ko je prišla ona v to solzno dolino, brata so ubili; saj bi še jaz ušel v mesto, kaj šele mlado dekle. Tam vsaj malo pozabi!“ je pristavil nežnejše, tišje.

„Morda imaš prav, saj se mi smili; veš kaj lepa pa je! Prav vsa mestna je, pa vseeno vidiš, da je rastla na kmetih.“

„No vidiš!“ je muzaje odgovoril in zavil v hlev.

Zvečer so se pozdravili s starši. Mati se ni mogla zadržati pa je dejala:

„Kajne, vi ste grajska!“

Zardela je in prikimala.

„Nič niste doma, samo v mestu.“ je dejal oče.

— Oh, saj veste, moj oče...“ je jecala Alma.